

Haukilan tuulivoimapuiston osayleiskaava / Vireilletulo

KH 28.04.2025 § 105

United Bankers Oy:n (Y-2355443-6) hankeyhtiö UBRE Wind Echo Ky (Y-3395759-7) suunnittelee yhtenäistä tuulivoimahanketta Äänekosken ja Viitasaaren kaupunkien alueelle. Yhtiö on jättänyt 14.4.2025 Äänekosken kaupungille kaavoitusaloitteen Haukilan tuulivoimayleiskaavan laatimisesta. Viitasaaren kaupunki on hyväksynyt kaavoitusaloitteen osaltaan syyskuussa 2024.

United Bankers Oy on keskisuuri, kotimainen sijoitustuotteita ja -palveluita tarjoava yritys. Vuonna 1986 perustettu sijoitusalan konserni aloitti liiketoimintansa arvopaperivälityksellä. Tänä päivänä yhtiön liiketoiminta-alueisiin kuuluvat varainhoito ja pääomamarkkinointipalvelut. Varainhoidossa yhtiö on erikoistunut reaaliomaisuussijoittamiseen.

UBRE Wind Echo Ky on hankeyhtiö, joka omistaa aloitteessa esitetyn Haukilan tuulivoimapuiston. Yhtiön kotipaikaksi tulee kaavoituksen edetessä Viitasaari. Hankeyhtiö on osa Erikoissijoitusrahasto UB Uusiutuvaa Energiaa, jonka hallinnoinnista vastaa UB Rahastoyhtiö Oy. Rahastoyhtiö on osa United Bankers Oyj -konsernia.

Hankealue ja lähtötiedot:

Haukilan hankealue sijoittuu Viitasaaren Pyydysmäen ja Äänekosken Honkakankaan alueille. Hankealueen pinta-alaksi on esitetty 2170 hehtaaria, josta Äänekosken kaupungin puolelle sijoittuu 190 ha. 12 voimalan kokonaisuudesta yksi (1) voimala voisi sijoittua Äänekosken kaupungin puolelle. Voimaloiden kokonaiskorkeus on 300 metriä (napakorkeus 200 m, roottorin halkaisija 200 m) ja niiden voimalateko 7,2 MW.

Kaavoituksen ohessa alueelle laaditaan lakisääteinen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA). Suunnittelualueen raja- ja tuulivoimaloiden ja muiden tuulipuiston rakenteiden sijoittuminen tarkentuu osayleiskaavan laadinnan ja YVA-prosessin aikana. Kaavasuunnittelussa otetaan huomioon YVA-selvityksen tulokset sekä maanomistajien ja muiden sidosryhmien näkemykset. Hankeyhtiö on aloittanut selvitystyön suunnittelualueen soveltuvuudesta tuulivoimatuotantoalueeksi. Hankealueelle ei sijoitu pohjavesialueita.

Tuulivoimaosayleiskaavan laatimisen tavoitteena on, että osayleiskaava laaditaan alueidenkäyttölain 77 a §:n mukaisena oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jolloin yleiskaavaa voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena. Kaavan sisältöä koskevat kysymykset ratkaistaan alueidenkäyttölain mukaan osayleiskaavamennettelyssä.

Maanomistustilanne hankealueella; hankealue on kokonaisuudessaan yksityisessä tai valtion omistuksessa.

Tuulivoimaloiden etäisyys asutukseen: Äänekosken kaupungin puolelle sijoittuva tuulivoimala täyttää kaupunginvaltuuston hyväksymässä Uusiutuvan energian strategiassa esitetyn 2,5 km:n etäisyyden asutukseen. Viitasaaren kaupungin puolella sijaitseva lähin voimala sijoittuu noin 2,0 km:n etäisyydelle Äänekosken kaupungin puolella olevasta loma-asunnosta ja 2,5 km:n etäisyydelle pysyvän asumisen rakennuksesta.

Hakijan tavoitteena on, että osayleiskaava olisi valmis kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi vuoden 2027 lopussa.

Kaavoitustilanne

Maakuntakaava; Keski-Suomen maakuntakaava on saanut lainvoiman 28.1.2020. Maakuntakaavan päivitys on käynnistynyt rullaavana kaavana. Ensimmäinen päivitys, Keski-Suomen maakuntakaava 2040 käsitteli mm. seudullisesti merkittävää tuulivoimatuotantoa ja liikenteen muutostarpeita. Vähintään 10 tuulivoimalan alueet osoitettiin kaavassa tuulivoimatuotantoon soveltuvana alueena (tv). Muualle Keski-Suomen alueelle voi yleiskaavoittaa alle 10 voimalan kokonaisuuksia.

Koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys; "Uusiutuva energia: Tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa tulee ottaa huomioon vaikutukset asutukseen, liikenneväyliin, maisemaan, kulttuuriperintöön, virkistykseen, elinkeinoihin, luontoon, pinta- ja pohjavesiin ja eri hankkeiden yhteisvaikutukset sekä vaikutukset ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen. Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeiden tuulivoimaloiden rakentamisesta tulee pyytää lausunto Puolustusvoimien pääesikunnalta. Tuulivoimaloita ei saa rakentaa alle 4 km:n etäisyydelle Puolustusvoimien alueista eikä alle 12 km:n etäisyydelle varalaskupaikoista. Asuin-, kauppa-, teollisuus-, työpaikka- tai vapaa-ajan alueita suunniteltaessa on mahdollisuuksien mukaan selvitettävä geoenergian ja puun hyödyntämismahdollisuudet." Tuulivoimatuotantoon soveltuvana alueena (tv) on osoitettu Kannonkosken ja Äänekosken kuntarajalle, Kannonkosken ja osittain Viitasaaren puolelle sijoittuva aluerajaus.

Yleiskaava; Hankealueelle tai sen vaikutusalueelle ei sijoitu yleiskaavoja.

Asemakaava; Hankealueelle tai sen vaikutusalueelle ei sijoitu asemakaavoja tai ranta-asetuskaavoja.

Muut suunnitelmat ja ohjelmat

Uusiutuvan energian strategia; Äänekosken kaupungin uusiutuvan energian strategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 11.11.2024. Strategian toimenpiteinä esitetään mm. seuraavaa:

"*Tuulivoimapuiston rakentamisen mahdollisuudet tarkastellaan aina kaavoituksella, hankkeen suunnittelun yhteydessä tulee myös samanaikaisesti suunnitella hankkeen liittyminen sähköverkkoon, tuulivoimalaa tai niiden huoltoteitä ei saa sijoittaa pohjavesialueille, tuulivoimapuiston vaikutukset pohjaveteen selvitetään kaavoituksen yhteydessä, tuulivoimalaa ei saa sijoittaa pohjaveden*

muodostumisalueelle eikä alueen välittömään läheisyyteen ja lisäksi vedenottamoiden lähelle on jätettävä riittävä suojaetäisyys. Sijoituspaikassa sekä sähkölinjojen rakentamisessa tulee välttää luonnontilaisia ja luonnonarvoiltaan arvokkaita alueita. Hankkeen toteuttaminen ei saa katkaista tärkeitä viheryhteyksiä. Tuulivoimalahankealue tulee lähtökohtaisesti sijoittaa niin kauas asutuksesta tai muusta häiriintyvästä kohteesta, ettei ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa ole tarpeen mahdollisessa muutoshankkeessakaan. Tuulivoimala ei voi sijaita lähempänä kuin 2,5 km asutuksesta (vakinaisesta tai kesäasutuksesta) tai kymmenen kertaa napakorkeus. Välkevaikutukselle asetettua raja-arvoa (8 tuntia/vuosi) ei saa ylittää. Tuulivoimaloista aiheutuva melu ei saa ylittää kulloinkin voimassa olevassa valtioneuvoston asetuksessa tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista säädettyä. Huomioidaan STM asetus sisämelusta. Melumallinnus on tehtävä todennäköisimmin käytettävällä voimalatyypillä ja päivitetään rakennuslupavaiheessa.”

Kaavoituksen toimivalta

Hallintosäännön 22 § mukaan yleiskaavan käynnistämisen toimivalta on kaupunginhallituksella.

Äänekosken kaupunki vastaa omalta osaltaan tuulivoimayleiskaavoituksesta, ohjaa ja valvoo kaavan laadintaa sekä kaavakonsultin toimintaa.

Tuulivoimakaavoituksesta aiheutuvat kustannukset

Kaavoitusaloitteen hakijan kanssa allekirjoitetaan sopimus kaavoituksen käynnistämisestä. Sopimukseen kirjataan tavoitteet, kustannusten jakautuminen, alustava aikataulu ja voimassaolo. Äänekosken kaupunki perii yleiskaavan laatimisesta alueidenkäyttölain 77 c §:n mukaisesti laatimiskustannukset. Kaava-asiakirjat laatii hanketoimijan kustannuksin konsultti ja kaupunki hoitaa vain hallinnon ja aineistojen nähtäville asettamisen. Kaavakonsultti hoitaa osallisten kuulemisen. Mikäli kaupunginhallitus päättää käynnistää tuulivoimaa koskevan osayleiskaavan laatimisen, kaavoitussopimus laaditaan ennen kaavoituksen vireilletuloa.

Kaavoitusprosessi ja ympäristövaikutusten arviointimenettely

Kaupunki ohjaa tuulivoimayleiskaavoituksen hallintoa. Kaavoituksen rinnalla toteutettavan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) hallinnollisesta ohjauksesta vastaa alueellinen ELY-keskus.

Esityslistan liitteenä on hanketoimijan kaavoitusaloite, jossa on esitys Haukilan tuulivoimahankkeen alustavasta rajauksesta, hankkeen aikatauluehdotus, melumallinnus, välkemallinnus ja kartta asutuksen sijoittumisesta.

Valmistelija	Kaavoituspäällikkö Nina Marjoniemi, puh. 040 717 7479
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Matti Tuononen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus:

- 1) päättää käynnistää asiakohdan mukaisen oikeusvaikutteisen tuulivoimaosayleiskaavan laatimisen kaavoitusaloitteen mukaiselle Haukilan hankealueelle;
- 2) hyväksyy YVA- ja kaavoituskonsultiksi Ramboll Finland Oy:n; ja
- 3) päättää, että kaavoitussopimus tehdään kaupungin ja UBRE Wind Echo Ky:n kesken kaavoituksen vireilletulovaiheessa.

Päätös

Keskustelun kuluessa Joni Kotilainen ehdotti, että ei käynnistetä eikä tehdä kaavoitussopimusta.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaupunginjohtajan ehdotuksesta poikkeava ehdotus, jota ei kuitenkaan ole kannatettu, joten se raukeaa.

Puheenjohtaja totesi kaupunginjohtajan ehdotuksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi.

- - - - -

KH 18.08.2025 § 213
300/10.02.02/2025

Erikoissijoitusrahasto UB Uusiutuva Energian hankeyhtiö UBRE Wind Echo Ky suunnittelee tuulivoimahanketta Viitasaaren ja Äänekosken kaupunkien alueelle. Alueelle suunnitellaan yhteensä noin 12 tuulivoimalaa, joista 11 sijoittuisi Viitasaaren puolelle ja 1 Äänekosken puolelle.

Haukilan tuulivoimapuiston toteuttaminen edellyttää oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimista. Alueidenkäyttölain mukaan oikeusvaikutteista yleiskaavaa voidaan käyttää suoraan tuulivoimalan rakentamisluvan perusteena (AKL 77 a §). Kaavoituksen tavoitteena on mahdollistaa suunnitellun tuulivoimapuiston rakentaminen luonnon- ja kulttuuriympäristön ominaispiirteet ja ympäristövaikutukset huomioon ottaen sekä rakentamisesta mahdollisesti aiheutuvia haitallisia vaikutuksia lieventäen.

Kaavoitettava alue sijoittuu pääosin Viitasaaren kaupungin lounaisosaan Pyydymäen alueelle sekä pieneltä osin Äänekosken kaupungin pohjoisosaan Honkakankaan alueelle. Pyydymäen ja Honkakankaan alueet sijaitsevat pääosin metsäisellä alueella taajama- ja kylärakenteen ulkopuolella noin 14 km etäisyydellä Viitasaaren keskustasta, noin 20 km etäisyydellä Kannonkosken keskustaajamasta ja noin 34 km etäisyydellä Äänekosken keskustasta. Lähimmät pienkyläalueet Vuorilahti, Ilmolahti, Hakola/Kalaniemi sijoittuvat noin 5-6 km etäisyydelle. Kaavoitettavalla alueella ei sijaitse asuin- tai lomarakennuksia, mutta Viitasaarella Haukilammen ympäristössä on metsästysmaja. Kaavoitettavan alueen laajuus on noin 1676 hehtaaria. Viitasaaren kaupungin alueelle sijoittuu kaavoitettavasta pinta-alasta 1484 ha (89 %) ja Äänekosken kaupungin alueelle 192 ha (11 %).

Kaavoitettava alue rajautuu lännessä Kannonkosken kuntarajaan ja Vuorijärvien tuulivoimapuiston yleiskaavaan, joka on hyväksytty 26.5.2025, mutta joka ei ole vielä lainvoimainen. Keski-Suomen maakuntakaavassa 2040 Haukilan ja Vuorijärvien tuulivoimapuistot sijoittuvat samalle, seudullisesti merkittävälle tuulivoimatuotantoon soveltuvalle alueelle (tv) ja muodostavat siten maakuntakaavoituksen näkökulmasta kokonaisuuden.

Viitasaaren kaupunginhallitus on hyväksynyt Haukilan tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavoitusaloitteen kokouksessaan 2.9.2024 ja Äänekosken kaupunginhallitus kokouksessaan 28.4.2025. Kaavoituksen käynnistämissopimusten luonnokset (UB Uusiutuva Energia ja Äänekosken kaupunki/ Viitasaaren kaupunki) ovat parhaillaan kunnissa käsittelyssä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

Alueidenkäyttölain 63 §:n mukaan kaavoitustyöhön tulee sisällyttää kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään osayleiskaavan laatimisen lähtökohtia ja tavoitteita, kuvataan kaavoituksen eteneminen ja kerrotaan, miten osalliset voivat vaikuttaa kaavoitukseen.

Alueidenkäyttölain 62 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Haukilan tuulivoimapuiston osayleiskaavan laatimista koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma on laadittu Viitasaaren ja Äänekosken kaupunkien osalta saman sisältöisenä. Kaavoituksen aloitusvaiheen vuorovaikutus alueidenkäyttölain mukaisesti järjestetään asettamalla molemmissa kunnissa osallistumis- ja arviointisuunnitelma julkisesti nähtäville 30 päivän ajaksi palautteen antamista varten. Osallisilla on tällöin mahdollisuus jättää mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydetään erikseen lausunnot viranomaistahoilta, erityistehtäviä hoitavilta yhteisöiltä ja yrityksiltä sekä yhdistyksiltä ja alueellisilta yhteisöiltä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Kaavoitusprosessi ja aikataulu

Haukilan tuulivoimapuiston osayleiskaava laaditaan kahden kunnan alueelle, mutta laadittava kaava ei luonteeltaan kuitenkaan ole alueidenkäyttölain 46 §:n tarkoittama kuntien yhteinen yleiskaava. Haukilan kaavoitus toteutetaan yhtenä yhteisenä prosessina, ja kaavan valmisteluvaiheessa (kaavaluonnos) laaditaan lähtökohtaisesti yhteiset, samansisältöiset asiakirjat molempia kuntia

koskien. Suunnitteluun liittyviä päätöksiä tehdään kuitenkin eri vaiheissa itsenäisesti molemmissa kunnissa (kunnanhallitukset ja kunnan valtuustot). Osayleiskaava hyväksytään kussakin kunnassa erikseen siltä osin kuin kaava suoraan koskee kunnan aluetta.

Samaan aikaan kaavoituksen kanssa on vireillä ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA), jossa Haukilan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan YVA-lain ja -asetuksen mukaisesti. Hankkeen osayleiskaavoitus ja YVA-menettely toteutetaan lainsäädännöllisesti erillisinä prosesseina, joiden tuloksena syntyy erilliset kaava- ja YVA-asiakirjat. Prosessit kuitenkin yhteensovitetaan mahdollisuuksien mukaan siten, että alueidenkäyttölain ja YVA-lain edellyttämä vuorovaikutus koordinoidaan aikataulullisesti ja sisällöllisesti yhteen ja YVA-menettelyssä tuotettua tietoa hyödynnetään kaavan vaikutusten arvioinnissa.

Alustavan aikataulun mukaan Haukilan tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnos sekä YVA-selostus asetetaan nähtäville syksyllä 2026. Osayleiskaavaehdotuksen laatimisessa huomioidaan kaavaluonnoksesta saatu palaute sekä YVA-selostuksesta saatu ns. perusteltu päätelmä. Osayleiskaavaehdotus tulisi alustavan aikataulun mukaan nähtäville keväällä 2027 ja osayleiskaavan hyväksymiskäsittely kunnissa ajoittuisi loppuvuoteen 2027.

Osayleiskaavan eri vaiheiden nähtävillä olosta kuulutetaan Viitasaaren ja Äänekosken kaupunkien internet-sivuilla, paikallislehdissä ja kaupungin virallisilla ilmoitustauluilla osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kuvatulla tavalla. Lisäksi kaavoituksen käynnistämisestä ja virallisista vuorovaikutusvaiheista tiedotetaan kirjeitse kaavoitettavan alueen maanomistajia sekä naapurikiinteistöjä noin 1,5 km etäisyydellä kaavoitettavasta alueesta.

Sovellettavat säännökset:

Alueidenkäyttölaki 62 §, 63 §, 77 c §

Maankäyttö- ja rakennusasetus 30 §, 32 a §

Kaavoitussopimus

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 28.4.2025 § 105 päättänyt, että kaavoitussopimus kaupungin ja UBRE Wind Echo Ky:n (y-3395759-7) kesken laaditaan osayleiskaavan vireilletulovaiheessa.

Päätöksen mukaisesti sopimus on valmisteltu vireilletulovaiheen päätöksen tekoon. Sopimukseen on kirjattu yleiskaavan tavoitteet, kustannusten jakautuminen, alustava aikataulu ja voimassaolo.

Äänekosken kaupunki perii yleiskaavan laatimisesta alueidenkäyttölain 77 c §:n mukaisesti laatimiskustannukset.

Osayleiskaavan asiakirjat laatii konsultti ja kaupunki hoitaa vain hallinnon ja aineistojen nähtäville asettamisen. Kaavakonsultti hoitaa osallisten kuulemisen. Hyväksyttäväksi valmisteltu kaavoitussopimus on esityslistan liitteenä.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus:

- 1) hyväksyy laaditun Haukilan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman asetettavaksi nähtäville vireilletulovaiheen kuulemista varten;
- 2) hyväksyy kaavoitussopimuksen tekemisen kaupungin ja UBRE Wind Echo Ky:n kesken liitteenä olevan ehdotuksen mukaisesti; ja
- 3) määrää kaupunginjohtajan ja hallintojohtajan allekirjoittamaan kaavoitussopimuksen kaupungin puolelta sekä oikeuttaa heidät hyväksymään sopimukseen ennen allekirjoitusta mahdollisesti tehtävät teknisluonteiset tarkistukset.

Päätös

Hyväksyttiin.

- - - - -